

Liikenne- ja viestintäministeri

Lulu Ranne

Arvoisa ministeri,

Voimakkaasti muuttunut talouden ja turvallisuuden toimintaympäristö on asettanut koko Suomen uuteen tilanteeseen. Itä-Lapin kunnat ja muut keskeiset toimijat pitävät erityisen tärkeänä, että globaali muutos otetaan perusteellisesti harkiten huomioon Itä-Lapin osalta valtion kaikkien hallinnonalojen toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä konkreettisissa toimenpiteissä. Muutos on valtava, kansainvälinen ja velvoittava, mikä haastaa juuri nyt valtiotaloutta ja toimintaa valmistelevat tahot, maan hallituksen ja eduskunnan katsomaan uudelleen ja uudessa asetelmassa sitä, mikä on koko Suomelle ja myös Itä-Lapille hyväksi.

Liikenne 12 ohjelman päivittäminen

Pohjois-Suomeen kohdistuvissa liikenneinvestoinneissa ei ole kyse yksistään pohjoisten alueiden saavutettavuudesta, vaan koko Suomelle tärkeän teollisuuden ja kansainvälisen kaupan toimista, turvallisuudesta ja huoltovarmuudesta. Norjasta ja Pohjois-Ruotsista on saatu korkealta tasolta viestit, että pohjoiset naapurit ovat kaikin käytettävissä olevin resurssein valmiita pohjoisen yhteistyön vahvistamiseen.

Parhailtaan päivitettävänä olevassa valtion/liikenneministeriö ja Väylävirasto Liikenne12-suunnitelmassa tulee ottaa huomioon Itä-Lapin huoltovarmuus, turvallisuus, asukkaiden ja yhteisöjen sekä elinkeinoelämän tarpeet.

Kantatie 82 vaatii korjaamista

Liikenneministeriön mukaan Suomi hakee 43,16 miljoonaa euroa EU:n sotilaallisen liikkuvuuden rahoitusta niin sanotun kaksoiskäytön parantamiseksi TEN-T -verkolla siviili- ja sotilaskäytön parantamiseksi. Suomesa sijaitsee koko Euroopan suurin yhtenäinen puolustusvoimien harjoitusalue kantatie 82:n varrella Rovaniemen ja Kemijärven puolivälissä, Rovajärvellä. Vuonna 1962 rakennettu kantatie on jo nykyisessä käytössään kulkijoilleen ja kuljetuksille vaarallinen erityisesti kapeutensa ja tierungon rapistuneen kunnan vuoksi. Kt82:n rakenteet ja sillat eivät kestä kasvavaa liikennemäärää.

Puolustusliitto tuo toimintojaan Lappiin. Liikennemäärät kasvavat kansainvälisten harjoitusjoukkojen ja harjoitusten määrän kasvaessa Rovajärvellä, minkä vuoksi myös Kantatie 82:n korjaaminen on välttämätöntä. Lisäksi on huomioitava matkailuliikenteen kasvupaineet. Ministeriö hakee EU:lta 1,7 miljoonaa euroa kyseisellä tiellä sijaitsevan Kalliosalmen sillan korjaamiseen. Sen sijaan rahoitusta ei ole lainkaan tien korjaamiseen välillä Vikajärvi-Kemijärvi.

Toteutetaanko tien korjaaminen kansallisella rahoituksella? Lapin ELY-keskuksen ja Lapin liiton sekä Lapin liikennetyöryhmien esitykset kt 82:n täysimääräisestä korjaamisesta ovat erittäin perusteltuja.

Valtatie 5 kunnostaminen

Valtatie 5 Kajaanista etelästä ja pohjoisesta Sodankylästä Kemijärven kautta johtaa niin ikään Rovajärvelle. Vt5 on TEN-T kategoriaan hyväksytyä maantieverkostoa. Se on tavara- ja matkailuliikenteen keskeinen valtavyöly, joita käyttävät paikalliset asukkaat ja elinkeinot, Lapin matkailu, koko pohjoisen puunjalostus-, kaivos- ja energiateollisuus sekä tavaraliikenne. Tie on myös maakunnan elämänlanka keskussairaaloihin ja muihin kriittisiin palveluihin. Liikennemäärät v5:llä ovat jatkuvassa kasvussa ja lisääntyvät sotilaallisen liikkuvuuden seurauksena. Valtatie 5:n kunnostukseen on perusteltua osoittaa rahaa myös Kajaanin pohjoispuolelle aina Sodankylään saakka.

Hallitusohjelmaan suunnitellut perustienpidon noin 100 miljoonan euron leikkaukset aiheuttavat toteutuessaan saavutettavuusriskin vientiteollisuudelle, muulle elinkeino- ja työelämälle, turvallisuudelle ja huoltovarmuudelle.

Kemijärvi – Salla rautatieyhteyden käyttöönotto

Rautatieyhteyden kunnostaminen ja käyttöönotto Kemijärvi - Salla välillä on metsäteollisuuden ja matkailukeskusten kuljetusten vuoksi tarpeellinen, kansantalouden sekä vihreän siirtymän tavoitteilla perusteltu hanke toteutettavaksi. Rautatieyhteys parantaa olennaisesti Itä-Lapin huoltovarmuutta ja turvallisuutta. Näköpiirissä on, että lisää kuljetettavaa rautatielle tuovat Itä-Lapissa sijaitsevat malmivarat, joiden saatavuudesta markkinoilla Euroopassa käydään kovaa kilpailua.

Euroopan ja arktisen alueen turvallisuustilanteen voimakkaan muutoksen takia saavutettavuusinvestoinnit kaikkiin väyliin vaativat perusteellista ja ripeää uudelleenarviointia valtiolta. Kemijärvi-Salla rata palvelee nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa myös puolustusvoimien kuljetustarpeita. Itä-Lapin sijainti arktisen alueen äärellä, Venäjän naapurissa, koillisessa Euroopassa luo erityisiä tarpeita ja tarjoaa erityisiä mahdollisuuksia ja resursseja käyttöönotettavaksi.

Investoinnit, saavutettavuus ja peruspalveluiden turvaaminen

Lappi on Suomen kansainvälisin maakunta, jonka väkiluku kaksinkertaistuu matkailusesonkien aikana. Ihmisiä alueella voi olla noin 350 000 – 380 000 henkilöä

Lapin hyvinvointialue harkitsee maakunnassa sijaitsevien terveysasemien määrän vähentämistä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksen riittävyys täytyy turvata Lapissa valtiovallan toimin. Asukkaiden ja elinkeinöelämän tarvitsemia lähipalveluita ei pitkien etäisyyksien maakunnasta voi lakkauttaa tai loputtomasti supistaa palveluaikoja karsimalla. Perusterveys- ja sosiaalipalveluiden saatavuus tärkeää koko alueen hyvinvoinnin ja kehittyvän elinvoiman ylläpitämisessä, kansalaisten yhdenvertaisuuden vuoksi. Se luo turvallisuutta asukkaille ja eri alojen toimijoille Lapissa. Toimiva ja saavutettava perusterveydenhuolto vähentää erikoissairaanhoidon tarvetta ja sitä kautta kalliimpia hoitokustannuksia.

Lapin kauppakamarin elokuun lopulla julkistaman selvityksen (Ramboll) mukaan toteutuksessa pohjoisessa on investointeja 62,7 miljardin euron verran ja suunnittelussa 65.2 miljardin euron edestä. Näiden lisäksi on investointipotentiaalia 127.9 miljardin euron edestä. Valtion ja EU:n rahoitukset Itä-Lapin saavutettavuuteen ja peruspalveluihin ovat em. selvityksen mukaan perusteltuja ja kannattavia.

Kemijärvellä 11.9.2023

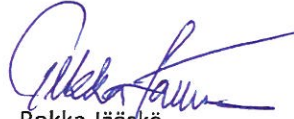
Pekka Iivari
kaupungin johtaja
Kemijärven kaupunki

Päivi Vauhkonen
kunnanjohtaja
Pelkosenniemen kunta

Eeva-Maria Maijala
kunnanjohtaja
Savukosken kunta

Erkki Parkkinen
kunnanjohtaja
Sallan kunta

Pekka Jääskö
kunnanjohtaja
Posion kunta

Markku Kankaanranta
yhtymähallituksen pj.
Itä-Lapin kuntayhtymä

Dina Solatie
kuntayhtymän johtaja
Itä-Lapin kuntayhtymä